

16.6.2016

Valtiovarainministeriö

PI 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite Lausuntopyyntö 19.5.2016 VM/818/03.01.00/2016 VM013:00/2016

Asia **VALTIOKONTTORIA KOSKEVAN LAIN MUUTTAMINEN**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt 19.5.2016 (VM/818/03.01.00/2016 VM013:00/2016) ministeriöiltä, eduskunnan oikeusasiamieheltä, Tietosuojavaltuutetun toimistolta ja Valtiokonttorilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi Valtiokonttoria koskevan lain muuttamisesta.

Henkilöstöjärjestöiltä ei ole pyydetty lausuntoa. ProUnioni on Palkansaajajärjestö Pardian jäsenjärjestö. Annamme asiassa oman lausuntomme, koska jäseniämme työskentelee Valtiokonttorissa sekä avustavissa tehtävissä laajasti valtionhallinnon virastoissa.

ProUnioni ry esittää hallituksen esitysluonnoksesta lausuntonaan seuraavaa:

Valtiokonttorista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, jotka mahdollistavat avustavien tehtävien ulkoistamisen yksityiselle toimijalle. Lisäksi säädettäisiin ulkoistettuja tehtäviä hoitavan henkilön rikosoikeudellisesta virkavastuusta.

Esityksen perusteluissa viitataan avustavien tehtävien toteuttamiseen taloudellisesti nykyaikaisilla menetelmillä ja Sipilän hallitusohjelman tavoitteeseen digitalisoida julkiset palvelut. Lisäksi perusteluja haetaan Valtiokonttorin pyrkimyksestä siirtyä täysin digitaalisen asiakirjahallintoon vuoden 2020 loppuun mennessä.

Valtionkonttorilla on merkittävä rooli koko valtionhallinnon sisäisten palveluiden kehittäjänä ja tuottajana. Tästä syystä hallintotehtäviin kiinteästi liittyvien tukitoimintojen ulkoistaminen voi toimia esikuvana laajemminkin. Tarvitaan laaja ja periaatteellinen keskustelu, jossa tarkastellaan huolellisesti tukitehtävien ja julkisten hallintotehtävien suhdetta ja rajapintaa. Eteneminen yksittäistä virastoa koskevaa lainsäädäntöä muuttamalla on hyvän hallinnon edistämisen näkökulmasta ongelmallista. **Luontevinta olisi pohtia millaisia kehittämistarpeita mm. yhteinen infrastruktuuri, asiointiratkaisut ja organisaatorajat ylittävät sähköiset palvelukokonaisuudet aiheuttavat esim. hallintolaille kokonaisuutena.**

Valtiolla on koottu mittavissa määrin tehtäviä, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä yhteisiin konsernipalveluihin (Palkeet, Valtiokonttori, Valtori) ja virastokokonaisuuksille palveluja tuottaviin yksiköihin (esim. KEHA-keskus, VHNY-yksikkö). Osasta tukipalveluja on puuttunut kokonaistrategia, jolloin tehtävät ovat hallinnonalojen erillisratkaisuuksina valuneet ulos tai niitä on palloiteltu eri uudistusten yhteydessä edestakaisin (esim. puhelinvaihte- ja yhteyspalvelut). **Valtionhallinnossa tarvitaan, hallintotehtäviin tiivistä kytkeytyviä, tukipalveluja varten kokonaistrategia.**

Liikkeellepanevana voimana palvelujen ulkoistamisessa toimii valitettavasti edelleen oletettujen kustannussäästöjen aikaansaaminen. Laajemmin vaikutukset jäävät arvioimatta, kuten tässäkin tapauksessa. Esityksen myönteiset vaikutukset ovat yleisiä, talouden näkökulmasta esitettyjä oletettavia, joiden osalta ei ole esittää selkeää faktatietoa Valtiokonttorin osalta. **Sen sijaan on olemassa tutkimustietoa siitä, että suppeiden yksittäisten asioiden ulkoistamisessa ei yleensä saavuteta toivottuja hyötyjä.**

Ulkoistettavaksi kuvatuilla tehtävillä on selkeä yhteys Valtiokonttorin substanssitehtäviin. Viranomaiset asiakirjat ja niihin sisältyvä tieto ovat olennainen osa toimintaa. Tämän osoittaa mm. rikosoikeudellisen virkavastuun sisällyttäminen säädösmuutokseen. Näkemyksemme on, että esim. tietoturva vaikutuksia ei ole arvioitu tarvittavassa laajuudessa. **Asiakirjahallinnon tehtävät on jatkossakin syytä tehdä viranomaistyönä virkavastuulla.**

Valtiokonttorilla on vastuita myös valtion henkilöstön kehittämisessä ja työkykyä ylläpitävässä toiminnassa. Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole lainkaan tarkasteltu millainen vaikutus ulkoistamisella olisi Valtiokonttorin omalle henkilöstölle, työyhteisölle ja toimintakulttuurille. Ylipäänsä henkilöstövaikutusten arviointi on huteraa. Oman henkilöstön määrän arvioidaan vähenevän näissä tehtävissä 5-7 henkilötyövuotta vuoden 2020 loppuun mennessä. Sen sijaan ei kerrota kuinka paljon ulkoistettavaksi kaavailtuihin tehtäviin tällä hetkellä sitoutuu resurssia ja kyetäänkö oma henkilöstö sijoittamaan tarvittaessa muihin tehtäviin Valtiokonttorissa.

Edellä kuvatuin perustein ei hallituksen esitysluonnosta pidä viedä eduskuntakäsittelyyn. Mikäli esitys kuitenkin etenee, on sitä täydennettävä henkilöstövaikutusten osuus ja todettava, että muutos toteutetaan luonnollista poistumaan hyödyntäen ja/tai henkilöstö uudelleensijoitetaan muihin tehtäviin Valtiokonttorissa.

Sari Jokikallas
puheenjohtaja

Tiedoksi Valtiokonttorin henkilökuntayhdistys VHY ry, puheenjohtaja Tero Mäkinen